

Opetusministeriö

Undervisningsministeriet

Valtioneuvoston periaatepäätös
liikunnan edistämisen linjoista *Statsrådets principbeslut om riktlinjer*
för främjande av idrott och motion

Luovuus
ja innovointi

Euroopan teemavuosi 2009

Sisältö

<i>Alkusanat</i>	<i>4</i>
<i>Valtioneuvoston periaatepäätös liikunnan edistämisen linjoista</i>	<i>6</i>
<i>Taustaa</i>	<i>8</i>
<i>Kansallisen liikuntapolitiikan visio</i>	<i>14</i>
<i>Lähtökohta ja tavoitteet</i>	<i>16</i>

Innehåll

<i>Förord</i>	<i>4</i>
<i>Statsrådets principbeslut om riktlinjer för främjande av idrott och motion</i>	<i>6</i>
<i>Bakgrund</i>	<i>8</i>
<i>Vision för den nationella idrottspolitiken</i>	<i>14</i>
<i>Utgångspunkt och mål</i>	<i>16</i>

Alkusanat Förord

Liikunta on tärkeä elämänilon lähde, se edistää terveyttä ja hyvinvointia elämänkulun eri vaiheissa sekä antaa mahdollisuuksia omien rajojen kokemiseen. Suuret tunteet ja yhteiset elämykset kuuluvat urheiluun. On tärkeää, että kaikilla on yhdenvertainen mahdollisuus liikunnalliseen elämäntapaan sekä elämysten ja yhteisöllisyyden kokemiseen liikunnan avulla – sanalla sanoen hyvinvointiin.

Valtioneuvosto hyväksyi 11.12.2008 periaatepäätöksen liikunnan edistämisen linjoista. Sen mukaan valtioneuvosto sitoutuu edistämään liikunnallista elä-

mäntapaa sekä kannustaa kansalaisia, yhteisöjä ja julkishallintoa toimimaan liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Opetusministeriö on asettanut periaatepäätöksen koordinoitua ja toimenpiteiden seurantaan varten neuvottelukunnan.

Kannustankin eri ministeriöitä, kuntia sekä liikunta- ja muita kansalaisjärjestöjä toimimaan aktiivisesti periaatepäätöksen linjausten soveltamiseksi arjen ratkaisuihin.

*Kulttuuri- ja urheiluministeri **Stefan Wallin***

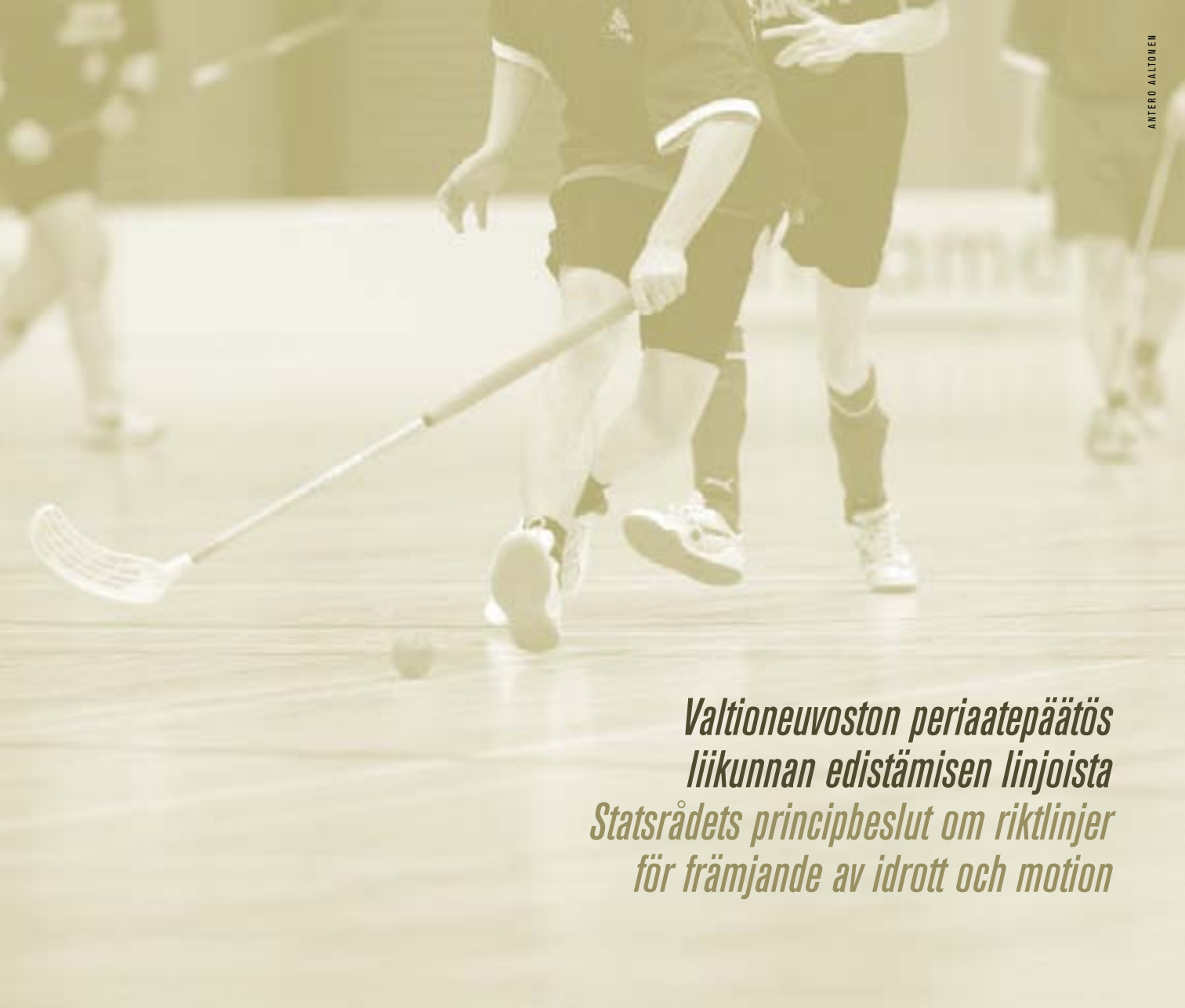
Idrott och motion är viktiga källor till livsglädje, de främjar hälsan och välbefinnandet i livets olika skeden och ger möjligheter för var och en att pröva sina gränser. Idrotten är förknippad med stora känslor och gemensamma upplevelser. Alla ska ha lika möjligheter såväl till en motionsinriktad livsstil som till upplevelser och gemenskap genom idrott och motion – kort sagt till välbefinnande.

Den 11 december 2008 godkände statsrådet ett principbeslut om riktlinjerna för främjande av idrott och motion. Enligt principbeslutet förbinder sig statsrådet att främja en motionsinriktad livsstil och uppmuntra

medborgarna, olika sammanslutningar och den offentliga förvaltningen att arbeta för att öka andelen motion och fysisk aktivitet i det finska samhället. Undervisningsministeriet har tillsatt en delegation för samordningen av principbeslutet och uppföljningen av åtgärderna.

Jag vill också uppmuntra de olika ministerierna, kommunerna och idrottsklubbar och andra frivilligorganisationer att aktivt arbeta för att principbeslutets riktlinjer ska tillämpas i vardagen.

*Kultur- och idrottsminister **Stefan Wallin***

*Valtioneuvoston periaatepäätös
liikunnan edistämisen linjoista
Statsrådets principbeslut om riktlinjer
för främjande av idrott och motion*

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaan liikuntapolitiikalla edistetään väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä elämänkaaren eri vaiheissa painopisteen ollessa lasten ja nuorten liikunnassa. Taavoitteena on vahvistaa paikallisen tason toimintaedellytyksiä, liikunnan laaja-alaista tasa-arvoa sekä liikunnan asemaa kunnallisena peruspalveluna. Lisäksi tuetaan eettisen ja yhteiskuntavastuullisen sekä kansainväliseen menestykseen tähtäävän huippu-urheilun edellytyksiä.

Hallitus on käynnistänyt terveyden edistämisen politiikkaohjelman, lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma sekä työn, yrittämisen ja työelämän po-

litiikkaohjelman, jotka osaltaan edistävät kansalaisten liikuntaa. Hallitus on hyväksynyt myös terveyttä edistävän liikunnan ja ravinnon periaatepäätöksen, jossa annetaan linjaukset kansalaisten terveyttä edistävän liikunnan ja ravinnon edistämiseksi.

Hallitusohjelman toteuttamiseksi valtioneuvosto antaa periaatepäätöksen liikunnan edistämisen linjoista julkisen hallinnon näkökulmasta. Tämä periaatepäätös käsittelee liikunnan kenttää kokonaisuudessaan, mutta se tukee myös terveyttä edistävän liikunnan ja ravinnon periaatepäätöksen linjauksia.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhasens andra regering främjas befolkningens välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga under livets olika skeden genom idrottspolitiken. Tyngdpunkten ligger på idrott och motion för barn och unga. Målet är att förutsättningarna för att utöva motion och idrott på lokal nivå samt en omfattande jämlikhet och idrottens ställning som kommunal basservice ska stärkas. Dessutom stöds förutsättningarna för en etisk elitidrott som känner samhällsansvar och siktar på internationella framgångar.

Regeringen har inlett ett politikprogram för hälsofrämjande, ett politikprogram för barns, ungas och

familjers välfärd samt ett politikprogram för arbete, företagande och arbetsliv, vilka bidrar till att främja medborgarnas idrott och motion. Regeringen har också antagit ett principbeslut om motion och kost som främjar hälsa, där det ges riktlinjer för främjandet av motion och kost som främjar medborgarnas hälsa.

För att genomföra regeringsprogrammet utfärdar statsrådet ett principbeslut om riktlinjer för främjande av idrott och motion ur den offentliga förvaltningens perspektiv. Detta principbeslut behandlar hela fältet av idrott och motion, men det stöder också utvecklingslinjerna i principbeslutet om motion och kost som främjar hälsa.

Taustaa Bakgrund

Suomalainen liikuntakulttuuri on laajentunut urheilusta kuntoiluun kautta terveysliikuntaan. Tehtäväkentän monipuolistuminen on lisännyt liikunnan mahdollisuuksia tukea kansalaisten ja yhteiskunnan hyvinvointia.

Liikuntakulttuurin eri muodot tarjoavat kansalaisille monenlaisia osallistumisen ja osallisuuden kokemuksia. Liikunnan keinoin voidaan edistää väestön hyvinvointia elämänkulun kaikissa vaiheissa, tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, ylläpitää kansalaisten työ- ja toimintakykyä, lisätä ikäihmisten omatoimisuutta ja elämäntapaa sekä vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja kansalaisyhteiskuntaa. Liikunnalla on merkitystä sekä sivistyksellisenä perusoikeutena että hyvinvoinnin osatekijänä.

9

Den finländska idrottskulturen har via motionsidrotten utvidgats från sport till hälsomotion. Det breddade uppgiftsfältet har ökat idrottens möjligheter att stödja medborgarnas och samhällets välfärd.

Idrottskulturens olika former erbjuder medborgarna många slags erfarenheter av deltagande och delaktighet. Med hjälp av idrott kan man främja befolkningens välfärd i alla skeden av livet, stödja barns och ungas uppväxt och utveckling, upprätthålla medborgarnas arbets- och funktionsförmåga, öka äldre människors egen aktivitet och livslust samt stärka samhörigheten och medborgarsamhället. Idrott och motion har betydelse både som en kulturell grundläggande rättighet och som en delfaktor av välfärden.

Kansalaiset suhtautuvat liikuntaan myönteisesti. Myönteisestä ilmapiiristä ja tehdyistä toimenpiteistä huolimatta liikkumisen kokonaismäärä väestötasolla on kuitenkin vähentynyt ja liikuntaerot kasvaneet. Liikunnan monipuolistuneet mahdollisuudet ovat jääneet osin hyödyntämättä. Fyysisen aktiivisuuden lisääntyminen säästäisi huomattavasti yhteiskunnan varoja.

Julkishallinnolla on liikunnan edistämässä keskeinen tehtävä. Liikunnan yleisten edellytysten luominen on liikuntalain mukaan valtion ja kuntien tehtävä. Opetusministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta liikunnan yhteistyössä valtionhallinnossa. Opetusministeriön asiantuntijaelimenä toimii valtion liikuntaneuvosto. Alueellisella

tasolla nämä tehtävät kuuluvat läänin liikuntatoimelle ja paikallistasolla kunnille.

Liikunnan edistämiseen liittyvät odotukset on totuttu kohdistamaan valtion ja kuntien liikuntahallinnoille sekä toiminnan järjestämisen osalta liikuntajärjestöille ja -seuroille. Tämä ei enää riitä. Liikunnallisuuden lisäämiseksi tarvitaan eri hallinnonalojen sitoutumista liikunnan edistämiseen, yhteistyön tehostamista eri kansalaisjärjestöjen kanssa sekä kansalaisten liikunnallisen omavastuun lisäämistä.

Eri hallinnonalojen merkitys liikunnan edistämässä korostuu kansalaisten elämänkulun alku- ja loppuvaiheissa. Liikunnan edistäminen neuvolatoiminnassa, varhaiskasvatuksessa sekä koulu-, oppilaitos- ja korke-

Medborgarna har en positiv inställning till idrott och motion. Trots den positiva atmosfären och de åtgärder som vidtagits, motionerar befolkningen ändå totalt sett mindre och skillnaderna i utövandet av motion och idrott har ökat. De mångsidigare möjligheterna till idrott och motion har delvis förblivit outnyttjade. En ökad fysisk aktivitet skulle märkbart spara samhällets medel.

Den offentliga förvaltningen har en central roll när det gäller att främja idrott och motion. Enligt idrottslagen ska staten och kommunerna skapa de allmänna förutsättningarna för idrott. Undervisningsministeriet svarar för den allmänna ledningen, utvecklandet och samordningen av idrottsväsendet i idrottssamarbetet

inom statsförvaltningen. Undervisningsministeriets sakkunnigorgan är statens idrottsråd. På regional nivå hör dessa uppgifter till länets idrottsväsende och på lokal nivå till kommunerna.

Man har vant sig att ställa förväntningar på statens och kommunernas idrottsförvaltningar när det gäller främjandet av idrott och motion samt på idrottsorganisationer och -föreningar när det gäller organiseringen av själva verksamheten. Detta är inte längre tillräckligt. För att öka motionsintresset måste olika förvaltningsområden engagera sig i motionsfrämjandet, samarbetet med olika medborgarorganisationer effektiviseras och medborgarna ta större ansvar för sitt eget motionerande.

kouluympäristöissä edellyttää ensisijaisesti muiden kuin liikuntahallinnon toimia. Samoin ikäihmisten ja erityistoi-
mia vaativien väestöryhmien (liikkumisesteiset, pitkäai-
kaissairaat, maahanmuuttajataustaiset, työttömät jne.)
liikunnan edistäminen vaatii eri hallinnonalojen toimenpi-
teitä ja yhteistyötä. Erityisesti arkiliikunnan edistäminen
edellyttää laajaa poliittista ja hallinnollista hyvinvointivas-
tuuta. Useimmat arkiliikuntaa ohjaavat päätökset teh-
dään muualla kuin liikuntasektorilla (kaavoitus, työelämä
jne.).

Liikuntalaki (1998), kuntalaki (1995) ja kansan-
terveyslaki (2004) korostavat kuntien vastuuta kunta-
laisten liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin edistäjinä.
Liikunta on kunnallinen peruspalvelu, johon se saa

valtionosuutta. Kunnat vastaavat kuitenkin itse suurim-
masta osasta liikuntatoimen kustannuksia. Kunnalliset
liikuntapalvelurakenteet ja -sisällöt ovat monipuolistu-
neet ja erilaistuneet. Meneillään oleva kunta- ja palve-
lurakenneuudistus osaltaan vauhdittaa kuntien palvelu-
tarjonnan kehittämistä ja osaamisen lisäämistä sekä
kannustaa resurssien yhdistämiseen ja kuntarajat
ylittävään yhteistyöhön.

Liikunnan kustannustehokas vaikuttavuus paranee
parhaiten kansalaisten omaa aktiivisuutta lisäämällä.
Julkisen sektorin toimin voidaan vaikuttaa liikkumat-
tomuuden taustalla oleviin syihin, tukea kansalaisten
liikunnallisia valintoja sekä vahvistaa yhdenvertaisuutta
ja tasa-arvoa. Myös liikuntamahdollisuuksia tarjoavia ja

*De olika förvaltningsområdenas betydelse för
främjandet av idrott och motion är framträdande i bör-
jan och slutet av medborgarnas liv. Främjande av idrott
och motion i rådgivningsverksamhet, småbarnsfostran
samt skol-, läroanstalts- och högskolemiljöer förutsätter
i första hand åtgärder av andra än idrottsförvaltningen.
Likaså kräver motionsfrämjandet bland äldre männis-
kor och befolkningsgrupper som kräver specialåtgärder
(rörelsehindrade, långtidssjuka, personer med invand-
rarbakgrund, arbetslösa osv.) åtgärder och samarbete
mellan olika förvaltningsområden. I synnerhet förut-
sätter främjandet av vardagsmotion ett brett politiskt
och administrativt välfärdsansvar. De flesta beslut som
styr vardagsmotionen fattas på andra ställen än inom*

idrottssektorn (planläggningen, arbetslivet osv.)

*Idrottslagen (1998), kommunallagen (1995) och
folkhälsolagen (2004) lyfter fram kommunernas an-
svar som främjare av kommuninvånarnas motion, hälsa
och välbefinnande. Idrott är en kommunal basservice,
som kommunen får statsandel för. Kommunerna sva-
rar dock själva för största delen av idrottsväsendets
kostnader. De kommunala idrottsservicestrukturena
och innehållen i dem har blivit mångsidigare och mera
differentierade. Den pågående kommun- och service-
strukturen reformen påskyndar för sin del utvecklandet av
kommunernas serviceutbud och höjandet av kompe-
tensen samt uppmuntrar till en resurssammanslagning
och till samarbete över kommungränserna.*

liikuntaan kannustavia yhteisöjä tukemalla voidaan lisätä kansalaisten liikunnallista aktiivisuutta.

Kansalaisjärjestöissä on mahdollisuus toteuttaa sosiaalisen pääoman ja aktiivisen kansalaisuuden ideaa. Kansalaistoiminnan muuttuneita olosuhteita ja jäsenistön odotuksia on vain osin pystytty ennakoimaan. Uuden yhteisöllisyyden tunnistaminen ja tukeminen ovat julkisen liikuntapolitiikan haasteellisia tavoitteita. Samalla on tarvetta tiivistää järjestöjen ja viranomaisten yhteistyötä.

Kilpa- ja huippu-urheilu on perinteinen osa suomalaista liikuntakulttuuria. Urheilujärjestelmä tarjoaa urheilijalle mahdollisuuden kehittyä kykyjensä mittaiseksi. Huippu-urheilun kansallinen merkitys tiivistyy sen

viihdearvoon, urheilun seuraamisen tuottamiin yhteisöllisiin ja samastumisen kokemuksiin. Huippu-urheilulla on myös kansantaloudellista merkitystä. Julkisen hallinnon vastuulla on edistää eettistä ja yhteiskuntavastuullista kilpa- ja huippu-urheilua. Tämä tarkoittaa muun muassa vastuuta tasa-arvon ja turvallisuuden toteutumisesta sekä toimenpiteitä dopingin ja väkivallan käytön estämiseksi urheilussa.

Eettisyys kuuluu koko liikuntakulttuurin perusoletuksiin. Liikunnan arvopohja on kuvattu liikuntalaissa, jossa korostetaan tasa-arvon, suvaitsevaisuuden, monikulttuurisuuden ja kestäväen kehityksen tavoitteita. Liikuntatarjonnan ”marginaaliin” jäävien väestöryhmien liikunnan edistäminen on erityisesti julkisen vallan tehtävä. Li-

Idrottens kostnadseffektivitet förbättras mest genom att medborgarnas egen aktivitet utökas. Genom åtgärder inom den offentliga sektorn kan man påverka orsakerna till den fysiska inaktiviteten bland medborgarna, stödja medborgarnas motionsval samt stärka likställdhet och jämställdhet. Även genom att stödja grupper som erbjuder möjligheter och uppmuntrar till idrott och motion kan man utöka medborgarnas fysiska aktivitet.

I medborgarorganisationerna kan man förverkliga idén om ett socialt kapital och ett aktivt medborgarskap. De förändrade förhållandena för medborgarskap och medlemmarnas förväntningar har endast delvis kunna förutses. Att identifiera och stödja en ny

samhörighet är en av utmaningarna för den offentliga idrottspolitiken. Samtidigt finns det behov av att intensifiera samarbetet mellan organisationer och myndigheter.

Tävlings- och toppidrott är en traditionell del av den finländska idrottskulturen. Idrottssystemet erbjuder idrottaren en möjlighet att utvecklas enligt förmåga. Toppidrottens nationella betydelse sammanfattas i dess underhållningsvärde, de erfarenheter av gemenskap och identifiering som det ger att följa idrott. Toppidrotten har också en samhällsekonomisk betydelse. Den offentliga förvaltningen bär ansvaret för att främja en etisk tävlings- och toppidrott som känner samhällsansvar. Detta innebär bl.a. ansvar för jämställdhet och

kunnan eettisyyttä ja moraalisia arvoja voidaan julkisen vallan toimin parhaiten vaalia lisäämällä laaja-alaista ja avointa keskustelua, osaamista ja yhteistyötä.

Liikuntaan kohdistuvat kasvaneet odotukset edellyttävät aiempaa ammatillisempaa otetta liikunnan ja sen lähialojen toimijoilta. Osaamisen lisääminen ja laajentaminen liikunnan kaikilla toiminta-alueilla on kansalaisten liikunta-aktiivisuuden ehto.

Liikunnan seuranta ja arviointi edellyttää yhtenäistä ja pysyvää arviointijärjestelmää ja luotettavia indikaattoreita, joilla voidaan tiivistetysti seurata liikuntakulttuurin tilaa, kehitystä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Valtion liikuntaneuvoston tehtäviin kuuluu valtion toimenpiteiden vaikutusten arviointi liikunnan alueella. Tehtävän

vahvistaminen sekä pitkäjänteinen sektoritutkimus osana tiedolla johtamista tukevat valtionhallinnon tehokasta ja vaikuttavaa liikuntapoliittista ohjausta.

säkerhet samt åtgärder för att förhindra användningen av doping och våld i idrotten.

Etik ingår i premisserna för hela idrottskulturen. Värdegrunden för idrott och motion beskrivs i idrottslagen, där målen att främja jämlikhet och tolerans, stödja kulturell mångfald och en hållbar utveckling betonas. Att främja idrott och motion bland befolkningsgrupper i idrottsutbudets "marginal" är i synnerhet det allmännas uppgift. Etiken och de moraliska värderingarna inom idrotten kan genom samhällets åtgärder bäst vårdas genom att utöka en övergripande och öppen diskussion, kompetens och samarbete.

De ökade förväntningarna på idrott och motion förutsätter ett professionellare grepp av aktörerna inom

idrott och dess närområden. Utökade och vidgade kunskaper inom alla idrottens och motionens delområden är ett villkor för medborgarnas motionsaktivitet.

Uppföljning och utvärdering av idrott och motion förutsätter ett enhetligt och permanent utvärderings-system och tillförlitliga indikatorer med hjälp av vilka man i komprimerad form kan följa idrottskulturens tillstånd, utveckling och samhällliga genomslagskraft. Statens idrottsråd har bl.a. till uppgift att utvärdera effekten av statsförvaltningens åtgärder på idrottens område. Stärkandet av uppgiften och en långsiktig sektorforskning som en del av kunskapsstyrningen stöder statsförvaltningens effektiva och verkningfulla idrottspolitiska styrning.

exel

*Kansallisen liikunta-
politiikan visio
Vision för den nationella
idrottspolitiken*

Suomi on yhteiskunta, jossa kaikilla on yhdenvertainen mahdollisuus toteuttaa liikunnallista elämäntapaa ja kokea yhteisöllisyyttä liikunnan avulla. Liikunta ymmärretään olennaiseksi osaksi yksilön ja yhteiskunnan hyvinvointia. Liikunnan edellytykset turvataan kansalaisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan kestävillä valinnoilla yhteisesti.

Finland är ett samhälle där alla har lika möjlighet att förverkliga en motionsinriktad livsstil och uppleva gemenskap med hjälp av idrott och motion. Idrott och motion förstås som en väsentlig del av individens och samhällets välfärd. Förutsättningarna för idrott och motion tryggas gemensamt genom hållbara val av medborgarna, olika grupper och samhället.

A young child with light hair, wearing a white long-sleeved shirt and dark pants, is riding a tricycle on a paved path. The child is holding a large, curved handlebar with both hands. The tricycle has a black frame, two large rear wheels, and a smaller front wheel. The child is smiling and looking towards the camera. The background is a paved path with white lines, and the overall image has a warm, sepia-toned filter.

Lähtökohta ja tavoitteet
Utgångspunkt och mål

Valtioneuvosto sitoutuu edistämään liikunnallista elämäntapaa lisäämällä omakohtaisen fyysisen aktiivisuuden (arkiliikkumisen) mahdollisuuksia elämänkulun eri vaiheissa, parantamalla osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevan ja laaja-alaista tasa-arvoa vaalivan liikuntaharrastuksen edellytyksiä, edistämällä päivähoito-, koulu- ja opiskelupäivän liikunnallistamista sekä turvaamalla eettisesti kestävästä kilpa- ja huippu-urheilun toimintaedellytyksiä.

Valtioneuvosto korostaa liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden tarkastelemista osana kansalaisten elin- ja elämäntapojen kokonaisuutta sekä liikuntapolitiikan ymmärtämistä osana eri hallinnonaloja yhdistävää hyvinvointipolitiikkaa. Liikunnan edistämisen painopisteitä

ovat olosuhteiden ja toimijoiden osaamisen kehittäminen sekä kansalaistoiminnan edellytysten parantaminen.

Liikuntaan vaikuttavien poliitikoiden yhteisenä tavoitteena on, että liikuntaharrastus ja fyysinen aktiivisuus lisääntyvät elämänkulun kaikissa vaiheissa ja etenkin työikäisten omavastuu liikunnasta lisääntyy. Eri-tyyppisiä kiinnitetään liikuntaerojen kaventamiseen ja liikunnan kannalta heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien liikunnallisuuden tukemiseen niin, että samalla turvataan liikuntaa jo harrastavien edellytykset harrastaa ja kehittää itseään liikunnan alueella. Tämä edellyttää yhteiskunnalta, yhteisöiltä ja yksilöiltä nykyistä laaja-alaisempaa yhteistä näkemystä liikunnan mahdollisuuksista hyvinvoinnin osana, eri väestöryhmille koh-

Statsrådet förbinder sig att främja en motionsinriktad livsstil genom att öka möjligheterna till fysisk aktivitet på egen hand (vardagsmotion) i olika skeden av livet, förbättra förutsättningarna för ett motionsintresse som stöder delaktighet och samhörighet och vårdar en omfattande jämställdhet, genom att öka motionsinslaget i dagvård, skola och studier samt genom att trygga verksamhetsbetingelserna för en etiskt hållbar tävlings- och toppidrott.

Statsrådet betonar att idrott och fysisk aktivitet ska granskas som en del av medborgarnas livsstilar som helhet samt att idrottspolitik ska förstås som en del av en välfärdspolitik som förenar olika förvaltningsområden. Tyngdpunkterna inom motionsfrämjandet ligger

på att utveckla förhållandena och aktörernas kompetens samt att förbättra förutsättningarna för medborgarverksamhet.

Det gemensamma målet för politik som påverkar idrott och motion är att motionsintresset och den fysiska aktiviteten ska öka i livets alla skeden och att i synnerhet personer i arbetsför ålder ska ta större ansvar för sitt eget motionerande. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att minska motionsfärdigheterna och stödja fysisk aktivitet bland de befolkningsgrupper som är mest utsatta så att man samtidigt tryggar förutsättningarna för dem som redan aktiva att hålla på med idrott och utvecklas inom idrotten. Detta förutsätter att samhället, olika grupper och individer har en vidare

dennettuja kannustustoimia sekä alueellisen, kielellisen ja sukupuolten välisen tasa-arvon huomioonottamisen.

Valtioneuvosto asettaa tavoitteeksi suomalaisen liikuntakulttuurin edistämisen niin, että

1. Lapset ja nuoret oppivat tarpeelliset liikuntataidot ja omaksuvat liikunnallisen elämäntavan. Tämä edellyttää liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämistä varhaiskasvatuksessa sekä koulu- ja oppilaitosympäristöissä sekä liikuntaharrastuksen ja muun liikunnallisen toiminnan mahdollisuuksien lisäämistä urheiluseuratoiminnassa ja yleisemminkin lasten arkiympäristössä.

2. Nuoret aikuiset ylläpitävät liikunnallista elämäntapaa itsenäistymisen ja opiskeluvaiheen aikana. Tämä edellyttää liikuntamahdollisuuksien jatkuvuuden turvaamista yli elämänkulun saumakohtien (kouluiän jälkeinen nuoren itsenäistyminen, opiskelu, varusmies- ja siviilipalvelusaika, työelämään siirtyminen ja perheen perustaminen). Korkeakoulut ja muut oppilaitokset vastaavat omalta osaltaan nuorten aikuisten liikunnasta ja hyvinvoinnista.

3. Työikäiset liikkuvat terveystensä kannalta riittävästi ja lisäävät omavastuuta liikunnastaan. Tämä edellyttää liikuntaan kannustavien olosuhteiden laaja-alaista kehittämistä, kansalaisjärjestöjen toiminnan laajentamista

gemensam syn på möjligheterna med idrott och motion som en del av välfärden, vidtar stimulerande åtgärder för olika befolkningsgrupper samt tar hänsyn till regional och språklig jämställdhet och jämställdhet mellan könen.

Statsrådets målsättning är att främja den finländska idrottskulturen så att

1. Barn och unga lär sig nödvändiga idrottsfärdigheter och tillägnar sig en motionsinriktad livsstil. Detta förutsätter att idrott och fysisk aktivitet utökas inom småbarnsfostran samt i skolor och läroanstalter och att möjligheterna till sportande och annan motionsinriktad

verksamhet utökas i idrottsföreningarnas verksamhet och mera allmänt i barnens vardagsmiljö.

2. Unga vuxna upprätthåller en motionsinriktad livsstil under sin frigörelseperiod och under studietiden. Detta förutsätter att kontinuiteten i möjligheterna att utöva idrott och motion ska tryggas över olika brytningsskeden (de ungas frigörelse efter skolåldern, studier, värnplikt, civiltjänstgöring, övergången till arbetslivet och bildandet av familj). Högskolorna och andra läroanstalter svarar för sin del för unga vuxnas idrott och motion och välfärd.

työikäisiin sekä työelämän, perheen ja vapaa-ajan entistä parempaa yhteensovittamista.

4. Ikääntyvät ylläpitävät omatoimisuutta, toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita päivittäisen liikunnan avulla. Tämä edellyttää, että ikääntyville on tarjolla riittävästi esteettömiä ja turvallisia liikkumisympäristöjä asuinalueellaan, ohjattua liikuntatoimintaa sekä aitoja mahdollisuuksia osallistua kansalaistoimintaan.

5. Hallinnonalojen yhteistyö liikunnan edistämiseksi lisääntyy ja vakiintuu sekä työnjako selkiytyy. Tämä edellyttää eri hallinnonalojen ja -tasojen sitoutumista liikunnan edellytysten luomiseen oman hallinnonalansa

puiteissa ja yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa.

6. Liikunta sisältyy peruspalveluna kuntien hyvinvointipolitiikkaan. Tämä edellyttää nykyistä laaja-alaisempaa ja monipuolisempaa käsitystä liikunnasta, liikunnan sisällyttämistä kunnan hyvinvointistrategioihin ja osaksi eri hallintokuntien tehtäviä, hallinnonalojen välistä yhteistoimintaa sekä kuntarajat ylittävän yhteistyön lisäämistä muuttuvassa kuntakentässä. Palvelutarjontaa voidaan myös kehittää kumppanuudessa kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Valtio luo kunnille edellytyksiä valtionosuuksin, rakentamisavustuksin sekä erilaisilla kehittämisohjelmilla.

3. *Personer i arbetsför ålder motionerar tillräckligt ur hälsoperspektiv och tar större ansvar för sitt eget motionerande. Detta förutsätter ett omfattande utvecklande av förhållanden som sporrar till idrott och motion, att medborgarorganisationernas verksamhet utsträcks till personer i arbetsför ålder samt att arbetsliv, familj och fritid samordnas bättre än tidigare.*

4. *Äldre personer upprätthåller sin självständighet, funktionsförmåga, själsliga vitalitet och sociala förhållanden med hjälp av daglig motion. Detta förutsätter att det i bostättningsområden ska finnas tillräckligt med trygga miljöer med rörelsefrihet, ledd motions-*

verksamhet samt verkliga möjligheter att delta i medborgarverksamhet.

5. *Samarbetet mellan förvaltningsområdena för att främja idrott och motion ökar och etableras samt arbetsfördelningen blir klarare. Detta förutsätter att olika förvaltningsområden och förvaltningsnivåer går in för att skapa förutsättningar för idrott och motion inom ramen för det egna förvaltningsområdet och i samarbete med andra förvaltningsområden.*

6. *Idrott och motion ingår som basservice i kommunernas välfärdspolitik. Detta förutsätter en mera vidsträckt och mångsidig uppfattning om idrott och*

7. Kansalaisjärjestöjen merkitys liikunnan organisoijana kasvaa ja järjestöjen ammattimainen osaaminen vahvistuu. Tämä edellyttää liikuntajärjestöjen toiminnan laajentamista ja kohdentamista elämänkulun eri vaiheissa oleviin kansalaisiin, muiden kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksien huomioon ottamista, yhteisöllisyyden uusien muotojen tunnistamista ja tukemista sekä osaamisen ja eettisyyden korostamista kansalaistoiminnassa.

8. Eri tehtävissä toimivien ammattiryhmien liikuntakoulutus ja -osaaminen lisääntyvät. Tämä edellyttää toisaalta ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä korkeakoulutuksen sisältöjen ja opiskelijamäärien kehittämistä, toisaalta ammatissa toimivan henkilöstön täydennys-

koulutuksen kehittämistä. Tässä periaatepäätöksessä esitettyjen liikuntapolitiittisten tavoitteiden toteuttamiseksi keskeistä on koulutuksen kehittäminen erityisesti opetus- sekä sosiaali- ja terveys- ja liikunta-aloilla.

9. Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien määrä kasvaa ja liikunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee valtioneuvoston periaatepäätöksen ”terveyttä edistävän liikunnan ja ravinnon kehittämislinjoista” (2008:10) mukaisesti.

10. Kilpa- ja huippu-urheilun merkitys tarkentuu ja julkisen hallinnon tehtävät huippu-urheilussa selkiytyvät. Tämä edellyttää Huippu-urheilutyöryhmän (OPM

motion, att idrott och motion tas med i kommunens välfärdsstrategier och integreras med de olika förvaltningsområdenas uppgifter, samarbete mellan förvaltningsområdena samt utökande av samarbetet över kommungränserna i ett föränderligt kommunfält. Serviceutbudet kan också utvecklas i partnerskap med aktörer inom den tredje sektorn. Staten skapar förutsättningar för kommunerna med hjälp av statsandelar, byggunderstöd samt olika utvecklingsprogram.

7. Medborgarorganisationerna får större betydelse som organisatörer av idrott och motion och den yrkesmässiga kompetensen i organisationerna stärks. Detta förutsätter att idrottsorganisationernas verksam-

het utvidgas och inriktas på medborgare som befinner sig i olika livsskeden, att andra medborgarorganisationers möjligheter beaktas, att nya former av gemenskap identifieras och stöds samt att kompetensen och etiken i medborgarverksamheten betonas.

8. Ökad utbildning och kompetens inom idrott bland yrkesgrupper som verkar i olika uppgifter. Detta förutsätter dels att innehållet och antalet studerande i den yrkesinriktade grund- och tilläggsutbildningen samt högskoleutbildningen utvecklas och dels att fortbildningen för yrkesverksamma personer utvecklas. Centralt för att de idrottspolitiska målen i detta principbeslut ska uppnås är att utbildningen utvecklas i synner-

2004:22) ehdotusten toteutumisen arviointia, eettisesti kestäväen ulottuvuuden vahvistamista, huippu-urheilun ja muun liikuntakulttuurin suhteen tarkistamista sekä valtion roolin selkiyttämistä huippu-urheilusta vastaavien toimijoiden yhteistyökumppanina.

11. Erityistoimia vaativien väestöryhmien liikunta lisääntyy. Tämä edellyttää kohdennettuja toimia mm. seuraaville väestöryhmille: liikkumisesteiset, maahanmuuttajataustaiset ja työttömät. Toimien lähtökohtana tulee olla yhteisen ja kaikille avoimen liikuntakulttuurin edistäminen.

12. Julkisen hallinnon toimenpiteiden tehokkuus ja vaikuttavuus lisääntyvät liikuntaan vaikuttavien politiikoiden seurannalla ja arvioinnilla. Tämä edellyttää seuraintaidikaattoreiden kehittämistä ja sektoritutkimuksen vahvistamista sekä valtion liikuntaneuvoston tehtävien painottamista laajakantoisiin ja periaatteellisiin seuranta- ja arviointikysymyksiin.

Tavoitteita toteutetaan opetusministeriössä laaditun suunnitelman pohjalta. Toimenpiteet perustuvat Kansallista liikuntaohjelmaa valmistelleen toimikunnan ehdotuksiin (OPM 2008:14) ja niistä annettuihin lausuntoihin.

het på områdena för undervisning, social- och hälsovård samt idrott och motion.

9. *Antalet personer som ur hälsoperspektiv motionerar tillräckligt ökar och antalet personer som helt avstår från motion minskar i enlighet med statsrådets principbeslut om "utvecklingslinjerna för motion och kost som främjar hälsa" (2008:10).*

10. *Tävlings- och toppidrottens betydelse preciseras och den offentliga förvaltningens uppgifter inom toppidrotten blir klarare. Detta förutsätter en utvärdering av hur toppidrottsarbetsgruppens förslag (UVM 2004:22) genomförts, att den etiskt hållbara dimensionen för-*

stärks, att förhållandet mellan toppidrott och den övriga idrottskulturen granskas samt att statens roll som samarbetspartner till de aktörer som svarar för toppidrotten klarläggs.

11. *Motionerandet ökar bland befolkningsgrupper som kräver specialåtgärder. Detta förutsätter inriktade åtgärder bl.a. för följande befolkningsgrupper: rörelsehindrade, personer med invandrabakgrund och arbetslösa. Utgångspunkten för åtgärderna bör vara att främja en gemensam idrottskultur som är öppen för alla.*

Periaatepäätöksen toteutumista koordinoi opetusministeriö sekä eri ministeriöiden ja kunta- ja järjestösektorin edustajista koottava neuvottelukunta neuvoo-antavana elimenä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että eri viranomaiset, organisaatiot, kunnat ja kansalaisjärjestöt toteuttavat periaatepäätöstä mahdollisimman laajasti niin, että kehittämistoimia ja resursseja kohdennetaan periaatepäätöksen mukaisesti.

12. Effektiviteten och genomslagskraften i den offentliga förvaltningens åtgärder ökar genom uppföljning och utvärdering av politik som påverkar idrotten. Detta förutsätter att uppföljningsindikatorer utvecklas och sektorforskningen stärks samt att uppgifterna för statens idrottsråd koncentreras till vittbärande och principiella uppföljnings- och utvärderingsfrågor.

Målen förverkligas enligt en plan som uppgjorts vid undervisningsministeriet. Åtgärderna bygger på förslagen av den kommitté som berett det nationella idrottsprogrammet (UVM 2008:14) och utlåtandena om dem.

Genomförandet av principbeslutet samordnas av undervisningsministeriet samt en delegation bestående av representanter för de olika ministerierna och kommun- och organisationssektorn som rådgivande organ.

Statsrådet anser det vara viktigt att olika myndigheter, organisationer, kommuner och medborgarorganisationer genomför principbeslutet så brett som möjligt så att utvecklingsåtgärder och resurser inriktas i enlighet med principbeslutet.

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriön julkaisuja 2009:17
Undervisningsministeriets publikationer 2009:17

Julkaisu on saatavissa osoitteesta: www.minedu.fi

ISBN: 978-952-485-707-9 (painettu) | ISBN: 978-952-485-708-6 (PDF)

ISSN: 1458-8110 (painettu) | ISSN: 1797-9501 (PDF)

Julkaisumyynti | Bokförsäljning

YLIOPISTOPAINO | UNIVERSITETSTRYCKERIET

PL 4/PB 4 (Vuorikatu 3/Berggatan 3), 00014 Helsingin yliopisto

Puhelin/telefon (09) 7010 2363 | Faksi/fax (09) 7010 2374

books@yopaino.helsinki.fi | www.yliopistopaino.helsinki.fi